

خلاقیت در اثر هنری از کجا می آید – بخش اول

پرواز ماهی‌ها در تعریف جدید از اشیا

■ **حسن فرامرز**

یک: خلاقیت تار و پود حوزه فرهنگ است. هر تابلوی نقاشی که خلق می‌شود، هر مستند و فیلم سینمایی که تولید می‌شود، هر نمایشی که روی صحنه می‌رود، هر مان یا اثر داستانی که نوشته می‌شود، هر اثر موسیقایی که خلق می‌شود، بدون خلاقیت و فرارفتن از سطح روزمره و تکرار شسونده پدیده‌ها معنایی نخواهد داشت. توریق ما در لابه‌های داستان‌ها، خیره شدن به خطوط و رنگ‌ها در سطح بوم و دنبال کردن پلان به پلان یک اثر سینمایی به این امید و به خاطر آن است که بینیم آن اتفاقی که باید در آن اثر افتاده است یا نه، آن «آن» روی داده است؟ و اگر نه باز دست دراستوار دیوانگدشتگان هنری نیست.

دو: امروز اگر ما در زبان منتقدان چه منتقدان آثار داستانی، چه منتقدان آثار نمایشی و تجسمی یا سینمایی می‌بینیم که از تکراری بودن و ضعیف بودن آثار گلایه می‌کنند و مثلاً می‌گویند در سال‌ی که گذشت اتفاقی رخ نداد – نمونه عینی و اخیر آن را می‌توان در همین جشنواره فیلم فجر دید که به گفته اکثر منتقدان سطح آثار ارائه شده در جشنواره به گونه‌ای نبوده که رضایت اهل فن را برآورده کرده باشد – در درجه اول به خاطر آن است که آن اتفاق خلاقانه کمتر در آثار این روزی می‌دهد، اما برای اینکه یک اثر فرهنگی و هنری بتواند ارائه خلاقانه‌ای داشته باشد به چه عناصری نیاز دارد؟ در چند یادداشت سعی می‌کنیم به چند عنصر مؤثر در این باره اشاره کنیم.

سه: یکی از مهم‌ترین سرچشمه‌هاو اینشورهای نگاه خلاقانه داشتن زاویه دید متفاوت است. چشم‌هایی شسته شده از علالت، زاویه دید متفاوت به این معنا که شما با یک چرخش ذهنی به یک پدیده و رخداد به گونه‌ای نگاه کنید که در عین حال که آن پدیده را تحریف نمی‌کنید و نسبت‌های درون آن را به هم نمی‌زنید، اما زاویه‌ای را برای مشاهده در روابط و اجزای آن انتخاب می‌کنید که کمتر کسی سراغ آن رفته است و از آن زاویه گزارش خود را از آن پدیده و رخداد ارائه کرده است. از این زاویه ما به سان غارنوردان هستیم که هر آن می‌توانند دالانی تازه و تالاری نو را در منظر ما بکشایند که پیش‌تر گشوده و کشف نشده بود.

برگزیدگان دومین دوره جایزه کتاب «مرآت» معرفی شدند

دومین دوره جایزه و نمایشگاه کتاب «مرآت» ویژه کتاب‌های مردم‌سالاری دینی در بیاض کتنب طهران برگزار شد. برگزیدگان آن طی مراسمی تجلیل شدند. در این آیین با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین رضاغلامی، دبیر شورای فرهنگی دفتر مقام معظم رهبری و میثم نیلی، مدیرعامل مجمع ناشران انقلاب اسلامی از نشر «معارف» و نشر «عرو» به دلیل تنوع و تکرر آثار در حوزه مردم‌سالاری دینی و منصور میراحمدی، نویسنده کتاب «نظریه مردم‌سالاری دینی» تجلیل شد. مجید صحاف، دبیر دومین دوره جایزه و نمایشگاه کتاب «مرآت» در این آیین گفت: ما به این باور عمیق برسیم که انسان هیچ‌وقت از کتاب بی‌نیاز نیست، حرکتی که در «مرآت» آغاز شده، به‌طور قطع برای فعالان فرهنگی که نقش راهبری و گفتمان‌سازی را در جامعه عهددار هستند، حرکتی مبارک خواهد بود. کتاب «مرآت» به‌عنوان یک منبع علمی با محتوای خوب و مفید، راهگشای حرکت‌های گفتمائی و فرهنگی کشور خواهد بود. این کار نیازمند حمایت و همدلی تمام فعالان در جبهه فرهنگ انقلاب اسلامی و دوری از تشدید فعالیت‌ها و پارکشی‌های آفتبار معمول است. وی ادامه داد: دبیر خانه دائمی جایزه و نمایشگاه کتاب «مرآت» در ۹۴ در

توسط نشر آرما منتشر شد

خاطرات شهدای مدافع حرم حزب‌الله لبنان در یک کتاب

نشر آرما کتابی را با عنوان «سایه‌سار زینب(ع)» با موضوع گلچینی از خاطرات شهدا و رزمندگان مدافع حرم حزب‌الله لبنان منتشر کرد. این کتاب که توسط جمعیت احیای میراث مقاومت لبنان گردآوری شده است خاطرات این شهدا را از زبان هم‌زمان آنها به انضمام تصاویری از آنها به نمایش کشیده است. «سایه‌سار زینب(ع)» با روایت غسان بن جدو مصاحبه‌گر شبکه تلویزیونی العیادین از دیدار و گفت‌وگویش با پسران اسد شروع و در ادامه با سخنان سیدحسین نصرالله در سال ۹۲ با موضوع حوادث سوریه

فرهنگ‌روز هنر

سرویس فرهنگی ۸۸۹۸۴۶۶

در مراسم اولین سالگرد مرحوم فرج‌الله سلحشور مطرح شد

فرج‌الله از قرآن به هنر رسید نه از هنر به قرآن

علی اکبری تهیه‌کننده سینما گفت: راروشن‌تر کند. فرض کنید یک تور عکاسی در حال برگزازی است. عکاسان به یک دریاچه یا آبگیر کوچکی رفته‌اند و در حال گرفتن عکس از درختان اطراف دریاچه و ماهی‌های داخل آبگیر یا دریاچه کوچک هستند. آنها زاویه‌هایی را برای این کار انتخاب کرده‌اند که بارها از موده شده است. حال در میان آنها عکاسی به این موضوع فکری می‌کند که آیا می‌توان تصویر متفاوت‌تری از آبگیر درختان و ماهی‌ها ارائه کرد؟ برای مثال احسان کمالی – عکاس خبرگزاری تسنیم در عکس آبگیر محلی زاویه دید کاملاً متفاوت است. در واقع او به گونه‌ای عکس گرفته و به نوعی آسمان و درخت و ماهی‌ها به یک پیوند سوررئال رسیده‌اند. این عکس‌ها به شدت زیبا و متفاوت هستند، در حالی که یک عکاس آماتور و معمولی نهایتاً از سطح آب یا از درختان می‌تواند چند عکس بگیرد، اما هنرمندی که نگاه متفاوتی دارد می‌خواهد از سطح عادی روایت اشیا بگیرد و به یه لایه‌های درونی و پنهان‌تر برسد. این مرز و ممیز میان یک نگاه معمول و متفاوت است که به یک اثر خلاقیت می‌بخشد یا نمی‌بخشد. کسی ندیده است که ماهی‌ها در آسمان پرواز کنند، اما هنرمند با خود می‌اندیشد که آیا می‌توان با‌ها را بال دید؟ آیا حرکت ماهی‌ها در این امر، بی‌شباهت به نوعی عکس نیست؟ پس آیا می‌شود به گونه‌ای به آنها نگاه کرد که چنین حس و دریافتی را به مخاطب القا کند؟ اینچاست که دوربین به زیر آب می‌رود و ماهی‌ها در باله بلند دوربین قرار می‌گیرند، به گونه‌ای که از بالای سطح آب می‌توان تصاویری را از آسمان آبی و ابرها و درختان هم دید. اما رسیدن به این نوع نگاه متفاوت و خلاقانه هم به سادگی ممکن نیست و تبحر هنری این افراد در اینجا این است که بتوانی در افق موجودات قرار بگیری، به آنها نزدیک شوی، با آنها به زبان خودشان گفت‌وگو‌ی درونی داشته باشی تا آنها را از به سان غارنوردان هستیم که هر آن می‌توانند دالانی تازه و تالاری نو را در منظر ما بکشایند که پیش‌تر گشوده و کشف نشده بود.

مخاطب داخلی و خارجی قرار گرفت و این نشان می‌دهد که ادبیات و جنسی که ایشان در فیلم‌هایشان داشتند از دیگران متفاوت بوده است. حجت‌الاسلام والمسلمین بصیر سلحشور فرزند مرحوم سلحشور نیز در این برنامه ضمن تشکر از دست‌اندرکاران سینما روایت و کارگردان فیلم مستند «فرج‌الله سلحشور» گفت: معتقدم این کار فقط مربوط به آقای سلحشور نیست بلکه فراتر از ایشان است چراکه به بیان یک نوع تفکر و دیدگاه نسبت به سینما و فیلم می‌پردازد. وی افزود: پدرم از دوران کودکی چون در یک خانواده مکتبی بزرگ شده بود و باقرآن و اهل بیت مونس بود. ایشان ۱۶، ۱۷ ساله بودند که بیش از ۵۰ شاگرد داشتند که قرآن درس می‌دادند و چون نگاه و حس هنری داشتند معتقد بودند هنر باید در خدمت آرمان‌های انقلاب و اسلام باشد.

■ **پدرم اعتقادی به هنر برای هنر نداشتم**
حجت‌الاسلام والمسلمین بصیر سلحشور ادامه داد: مرحوم سلحشور دغدغه‌مند بود و هنر را برای این حق قبول نداشتم. ضمن اینکه اعتقادی هم به خلق داستان نداشتم و معتقد بودمند هنگامی که ما این همه در طول تاریخ تدین بشر داستان داریم که توسط خداوند رقم زده شده است و پیام آور و عبرت آمیز است چرا نباید از آنان استفاده کنیم. لذا ایشان دوست داشت از این داستان‌ها استفاده کند.

■ **مرحوم سلحشور خودش را سینماگر نمی‌دانست**
وی اظهار داشت: در مورد تکنیک هم اگر چه پدرم به فیلمسازی وارد بود اما اگر کسی در این زمینه ایراد می‌گرفت می‌پذیرفت چرا که خودش را اصلاً سینماگر نمی‌دانست و معتقد بود که تنها از تصاویر برای بیان قرآن و معنویات استفاده می‌کند. اما خوشبختانه کسی نمی‌تواند بگوید که آثارش مخاطب نداشت چرا که اتفاقاً سخنان‌های میلیونی داخلی و خارجی داشت. او سعی داشت با رسانه‌ها مصویری، به تربیت و اصلاح جامعه کمک کند.

■ **بسیار اصرار داشتند به سمت سینما نرویم**
حجت‌الاسلام والمسلمین بصیر سلحشور تأکید کرد: کسی که ما را به سمت حوزه و طبلگی مشغول کرد پدرم بود و ایشان بسیار اصرار داشتند که ما به سمت سینما نرویم و خودش هم خیلی به طبلگی علاقه داشت و قبل از اینکه بیمار شوند تمایل داشتند حتی زندگی را از تهران به قم منتقل کنند.

■ **خانواده ما خانواده پدرسالاری بود نه پدرزورگویی**
وی با اشاره به اخلاق مرحوم سلحشور در خانواده گفت: ایشان در خانواده اخلاقی بسیار خوبی داشتند و به هیچ عنوان آدم خشک و عیوسی نبودند و تفریح و سرگرمی و اخلاق هر کدام سرچای خودش بود. ضمن اینکه ایشان همواره در حال صحبت ما بودند و سعی می‌کردند داستان‌های قرآنی را که مطالعه می‌کنند برای ما هم بیان کنند، از سوی دیگر، خانواده ما خانواده پدرسالاری بود البته پدرزور گویی نبود و ایشان همواره احترام پدرا نه داشتند، چیزی که امروزه کمتر در خانواده‌ها دیده می‌شود.

■ **دغدغه‌های در میان متولیان فرهنگی برای تولید حضرت موسی(ع) دیده نمی‌شود**

فرزند زنده‌یاد فرج‌الله سلحشور با اشاره به قصه حضرت موسی(ع) که مرحوم سلحشور دغدغه‌ساخت آن را داشت افزود: بر این باورم که مهم‌تر از قصه حضرت موسی در قصه‌های قرآن چه به لحاظ مفاهیم و چه به لحاظ حجمی وجود ندارد چرا که در این داستان توحید، نبوت، اصول و فروع دین، مسائل امروزه جامعه و دنیا، مبارزه با صهیونیست‌ها و مادی‌گراها، مبارزه با بی‌دینی و تربیت جامعه و… وجود دارد. مرحوم سلحشور خیلی زحمت کشیدند که این کار بی نقص نوشته شود تا حداقل مملسا از آن ایرادی نگیرند اما متأسفانه در میان متولیان فرهنگی، دغدغه‌های در میان متولیان نمی‌شود. در حالی که حضرت آقا، طی سه ماه گذشته دو بار تأکید برای ساخت اثر ایشانند اما اصلاً دغدغه‌ای برای تولید دیده نمی‌شود و من نمی‌دانم که به راستی ریشه آن چیست و من و ی در پاسخ به این سؤال که پروژه حضرت موسی(ع) هم‌اکنون در چه مرحله‌ای است گفت: این پروژه بله پیش‌تولید ایستاده است در حالی که همه چیز آن آماده است و باید پیش‌تولید آن شروع شود ولی نبود بودجه موجب شده این کار کلید نخورد. این سانسرها هم ریسک تقبل بودجه کامل نیست و به راستی ر اندازند و تهیه‌کننده هم جرئت نمی‌کند به صراحت اعلام کند که سرمایه این اثر برمی‌گردد، هر چند که ما معتقدیم این سریال می‌تواند پولش را برگرداند. یعنی اگر مدیریتی برای فروش سریال بشود مثل مدیریتی که هم‌اکنون برای فیلم حضرت محمد(ص) برای فروش جهانی آن می‌شود، حتماً سریال حضرت موسی دیده خواهد شد. اگر چه ما در این

در تئاتر شهر تشکیل شد

کمپین «به احترام آتش‌نشانان، نه به چهارشنبه‌سوری خطرناک»

بنا داشتیم در آستانه فرارسیدن جشن چهارشنبه‌سوری کمپینی برای جلوگیری استفاده از مواد محترقه عزیز باشسیم. وی افزود: ما با توجه به حادثه ساختمان پلاسکو و به احترام شهدای آتش‌نشانی که در این سانحه به شهادت رسیدند تصمیم گرفتیم کمپینی

کنار شما در این جشن حضور داشته و در کنار خدمت‌رسانی و به‌زاری که در این روز چهارشنبه‌سوری خطرناک» راه‌اندازی کنیم که امیدوارم با در نظر گرفتن شرایط موجود چهارشنبه‌سوری بی‌خطری داشته باشیم.

سختگویی سازمان آتش‌نشانی افزود: هیچ‌کس حتی کسانی که از مواد محترقه استفاده می‌کنند، دل خوشی از این مواد خطرناک ندارند. ما فقط به دنبال این هستیم که امسال در کنار هم یک چهارشنبه‌سوری سراسر شادمانه داشته باشیم و با هم بدون استفاده از مواد محترقه از این آیین زیباتر لذت ببریم. به هر صورت امشب که در کنار شما عزیزان حضور دارم برای شما و همه همکاران آتش‌نشانان آرزوی سلامتی می‌کنم و امیدوارم با پیوستن مخاطبان عزیز، هنرمندان و ورزشکاران رشته‌های مختلف شاهد یک چهارشنبه‌سوری آرام و بی‌خطر باشیم.

۱

دفتر حفظ و نشر

آثار آیت‌الله خامنه‌ای منتشر کرد

مطروح‌های از رهبر انقلاب برای شاعران مذهبی سرا

رهبر انقلاب اسلامی در دیدار با شاعران مذهبی سرا، آنان را به «ضرورت احیای معارف اوصیه و صحیفه سجاده‌به»، «متصل کردن حوادث صدر اسلام با حوادث امروز» و «پاسداشت فرهنگ شهادت و دفاع مقدس» دعوت کردند. به گزارش دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی در دیدار اخیر با شاعران مذهبی سرا، آنان را به «ضرورت احیای معارف اوصیه و صحیفه سجاده‌به»، «متصل کردن حوادث صدر اسلام با حوادث امروز» و «پاسداشت فرهنگ شهادت و دفاع مقدس» دعوت کردند.

پس از اتمام این دیدار، جمعی از شاعران حاضر در جلسه از حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در خواست کردند تا مانند دیدار قبلی شعرای آئینی در سال ۹۰، «مطروح‌های» را طرح فرمایند تا شاعران در بی آن و در جهت ترویج فرهنگ و ادبیات دفاع مقدس شعر بسرایند و آن را کامل کنند.

رهبر انقلاب نیز در پاسخ به این درخواست، به دو بیت از اشعار خود درباره دوران دفاع مقدس که پیش ازین در متن یادداشت‌شان بر کتاب «آب هرگز نمی‌مرد» (خاطرات سردار جانباز میرزا محمد سلنگی منتشر شده بود، اشاره کردند تا شاعران در ادامه آن اشعار خود را بسرایند. این ابیات به شرح زیر است.

درنگی کرده بودم کاش در بزم جفون من هم لبی تر کرده زان صهیای جام برفسون من هم هزاران کام در راه است و دل مشتاق و من حیران که ر ه چون می‌توانم یاقتن سوی درون من …»

هدف از تنظیم سند «لباس حلال» رسیدن به یک ادبیات مشترک است

دبیر کارگروه سالماندگی مد و لباس کشور با اشاره به اینکه ایران می‌تواند در حوزه لباس حلال پیشرو باشد گفت: هدف از تنظیم سند لباس حلال، رسیدن به یک ادبیات مشترک در میان کشورهای مسلمان است. حلال در گفت‌وگو با مهر و در ارتباط با «لباس حلال» گفت: موضوع سبک زندگی به همه شئونات مردم مسلمان قابل تعریف است. از این رو توجه به منابع و شاخص‌های دینی جزو تعاریف متعددی در ادبیات دینی ما وجود دارد که باید به آن توجه کنیم. به عبارتی، بخش مهمی از آثار دارای شناسنامه هستند و ما می‌توانیم ترکیب چارچوب‌های دینی که در حوزه سبک زندگی ما وجود دارد، در حوزه لباس معنا می‌شود.

دبیر کارگروه مد و لباس در ادامه بیان کرد: این کار گروه می‌خواهد در رویدادهای مختلف ملی و بین‌المللی شرکت کند. ما در یک سال گذشته با نمایندگان مؤسسه حلال در کشورمان دیدار داشته‌ و در نمایشگاه حلال اسپانیا شرکت و شاخص‌های مختلف موضوع را ارزیابی کرده‌ایم. مسلمانان و همچنین جوامع غیر اسلامی مسلمان هستند از آن استقبال کرده‌اند.

قبادی با اشاره به ویژگی‌های لباس حلال گفت: مواد اولیه‌ای که در تولید این نسوج لباس به کار رفته با روش‌های اسلامی تولید شده‌اند. برای مثال پوششی که نخ لباس یا آن رسیده شده یا چرمی که در تولید کیف و کفش از آن استفاده شده از حیوانی است که به روش اسلامی ذبح شده است. علاوه بر مواد اولیه، مبانی بصری هم در لباس حلال مورد توجه قرار می‌گیرد.

قبادی واژه حلال را ادبیات مشترک جوامع مسلمان در سراسر دنیا دانست و افزود: مؤسسه توسعه هنرهای معاصر و همچنین کارگروه ساماندهی مد و لباس ارشاد، سند اولیه لباس حلال را تنظیم کرده‌اند؛ البته این سند، هنوز قطعی نیست. ما باید آن را به سازمان کنفرانس اسلامی پیشنهاد دهیم تا مثل حوزه غذا در دستور کار قرار بگیرد. به عبارتی این سند، در پی رسیدن به یک ادبیات مشترک بین جوامع مسلمان سراسر دنیااست که ما می‌خواستیم در حوزه لباس پیشرو باشیم.